

VİRANŞEHİR Stüdyosu REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÖĞRETMENLER İÇİN ETKİLİ İLETİŞİM

Öğrenciyi etkin dinlemelidir.

Dinlemek, yorum yapmadan, öğrencinin sözünü kesmeden, suçlamadan sabırla, öğrencinin anlatmak istediğini anlamaya çalışmaktır. Daha sonra öğrencinin anlatmak istediğini düzgün sözcüklerle öğrenciye ifade etmek gerekir.

Öğrenci ile “ben” dilinde iletişim kurmalıdır.

Öğrenciyi suçlamak “sen” dili, öğrencinin olumsuz bir davranışından, öğretmenin nasıl etkilendiğini anlatması “ben” dilidir. “Sen” dili suçlayıcı, “ben” dili ise yapıcı bir özellik taşır. “Sen arkadaşında konuştuğun zaman, benim dikkatim dağılıyor.” Demek, “ben” diline örnektir.

Öz saygıyı geliştirici dil kullanmalıdır.

Öz saygıyı geliştirici dil için, öğrenciye olumlu betimlemeler yapmak gerekir. Öğrencinin problemi olduğu konuda kişiliğine değil davranışına yönelik söylemlerde bulunulmalıdır. “Kendini motive etme konusunda sorunlar yaşıyorsun. Sana nasıl yardımcı olabilirim? Ayrıca öğrencinin olumsuz özellikleri belirtilirken olumlu davranışları da vurgulanmalıdır. Örneğin, okula zamanında gelmen çok güzel bir davranış. Ayrıca, ders araç-gerecini de çok temiz kullanıyorsun. Bir de arkadaşlarınla empati kurabilersen, daha da güzel olacak...

Öğrenci ile iletişim kurarken, empati dil kullanılmalıdır.

Empati öğrencinin içinde bulunduğu durumu, ruh halini anlamaktan geçer. Öğrenci problem yaşadığı durumda anlaşılıyor olduğunu hissettiğinde problemini hafifletir ve kendini güvende hisseder.

Öğrenciye uygun öğrenme stilleriyle iletişim kurulmalıdır.

Öğrencilerinin bir kısmı görsel, bir kısmı işitsel bir kısmı da dokunsaldır. Görsel öğrenen öğrenci ile görsel öğeleri, işitsel öğrenenlerle ses, müzik, dokunsal öğrenenlerle yaparak-yaşayarak öğrenme tekniklerini kullanmak gerekir. Öğrenci bu sayede iletişime daha etkin bir şekilde katılır.

Ama bağlacını yerine ve bağlacını kullanmalıdır.

Olayları birbirine bağlarken önkoşul ileri sürmemelidir. Örneğin; Sen balığı seviyorsun ama ben tavuğu seviyorum. Sen balığı seviyorsun ve ben buna saygı duyuyorum.

Öğrencilerle iletişim kurarken, eleştirel dili değil, yapıcı dili kullanmalıdır.

Örneğin; Öğrencinin kompozisyon ödevini okuyan bir öğretmen: Ali, kompozisyon kâğıdın kızılıcık tarlasına döndü. Al, hataları gör yerine “Ali, doğru cümlelerinin altını çizdim. Doğru cümlelerini tekrar oku... Şeklinde mesaj göndermesi gerekir.

Öğretmen her öğrenciye kendini ifade edebileceği ortam yaratmalıdır.

Her öğrenciye ilgi, istidat ve yeteneklerine göre iletişim kanalları oluşturulmalıdır. Spor, müzik, sanat hakkında konuşup bağ kurulabilir.

Öğrencinin beden dilini iyi okuması gerekir.

Beden dilini okumak öğrencinin ihtiyaçları hakkında ipucu verir. Örneğin öğrencinin tırnak yemesi kaygıya, kalemin arkasını ısırması bilgi eksikliğini, gözünü kaçırmaması utangaçlığını, ayaklarını sıraya sarmaşık gibi dolması bilgi eksikliğini ya da kaygıyı, ellerini çenesinin altına getirmesi sıkıldığını, kapalı elle iletişim kurması bir şeyleri gizlediğini, kesik kesik konuşması korktuğunu, gözlerini kısması konuyu anlamadığını, parmaklarını yüzüne doğru koyması, konu hakkında konuşanın görüşlerine katılmadığını, ayaklarının baktığı yön, onun ilgilendiği yönü göstermesi anlamına gelir.

Öğretmen Öğrenci İlişkisi Neden Önemlidir?

İlkokul yılları bireyin akademik yaşantıya başlangıç yaptığı bir dönemdir. Belki de ebeveynlerinden ve ev ortamından ilk defa ayrılacak, sorumluluklarının olduğu, gününün çok önemli bir zamanını geçireceği bir kurumda, sosyal etkileşimler ve paylaşımlar yaşayacağı yepyeni bir çevreye girecektir. Algılarının en yüksek olduğu dönemde birey artık yaşantısında yeni bir ortam, yeni arkadaşlar ve yeni bir otoriteyle karşılaşmıştır. Yeni arkadaşlarıyla beraber yaşantısına yön vermede etkili sınıf öğretmeniyle tanışmakta ve yaşamının dört yılını kendisi için otorite konumunda olan sınıf öğretmeniyle geçirmektedir. Sınıf öğretmeni ilkökul çocuğuna göre her söylediği tartışmasız ve yargılamasız doğru, kendisine uyulmanın temel güdü olduğu bir otoritedir. Doğal olarak da otoritenin her davranışı, tutumu, söylemi öğrenci için çok önemlidir.

Öğretmen ve Öğrencinin İletişimin Süreci

İletişim süreci öğretmeni bir fikri ya da algıyı zihninde canlandırmasıyla başlar. Öğrencilere ulaştırılmak istenen fikir, duygu ve olgular içeriği oluşturur. İletişim sürecinde yöntem olarak adlandırılan aşama içeriğin öğrenciye aktarılma şeklidir. Öğretmenin ses tonu, yüz ifadeleri, söyleyiş tarzı, sessizlik, dokunma gibi hareketleri içerebilir. İletişim sürecinde bir sonraki aşama ise, mesajın öğrenciye ulaşmasıdır. Sözlü bir mesajsa, öğrencinin iyi bir dinleyici olması iletişimi kolaylaştırır. Öğrencinin içeriği yorumladıktan sonra öğretmen gönderdiği mesajla karşılık yanıt yani geri bildirim, mesajın alıcıya ne kadar ulaştığı, anlaşılıp anlaşılmadığının kanıtıdır. Öğretmenin de öğrencinin geri bildirimini yorumlamasıyla süreç devam eder.

ETKİLİ BİR İLETİŞİMDE ÖĞRETMEN

Öğretmen öncelikle öğrencilerin adlarını öğrenmeli.

Onların aileleri, kültürleri, beklentileri, değerleri ve hedefleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

Öğrencilerin gözüne bakmalı,

Sen önemlisin ve çok değerlisin mesajı vermelidir. Öğrencinin kendini değerli hissetmesi gönderilen mesaja daha duyarlı olmalarını sağladıkları gibi benlik algısını olumlu etkiler. Öğrencisinin gözüne bakmayan, ona olumlu mesajlar göndermeyen ve değerli hissettirmeyen bir öğretmenin, öğrenciyi etkilemesi, olumlu kimlik gelişimi sağlaması, akademik başarısını arttırması mümkün değildir.

Öğrencinin kelime dağarcığına uygun sözcükleri seçmesi gerekir.

Ağdalı, süslü, uzun ve telaffuzu zor sözcükleri kullanarak öğrenci ile iletişim kurmaya çalışmak öğrencinin duruma yabancı kalmasına neden olur.

Duru, açık, yalın iletişim kurmak, anlaşılmak açısından önemlidir.

Öğrencinin boyunun hizasına kadar eğilmeli.

Onunla ilgilendiğinin mesajını vermelidir. Böylece öğrenci güçlerinin eşit olduğunu hissedip kendini kolay bir şekilde açabilecektir. Öğretmen dik durduğunda, öğrenci o gücün karşısında korkar ve iletişim kanallarını kapatır. Bu durum da sağlıklı iletişimin kurulması zorlaşır.

